

Nätverk Södertörn

JÄMFÖRELSERAPPORT

I verksamheter för personer med funktionshinder

En jämförelse av kommunens handikappomsorg ur ett
brukar- och medborgarperspektiv

2009 09 23

Deltagande kommuner:

**Botkyrka, Haninge, Huddinge, Nacka, Nykvarn, Nynäshamn, Salem,
Södertälje, Tyresö, Värmdö**

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	4
1.1	Metod och avgränsning	5
2	Sammanfattning	6
3	Informationsgivning till medborgare	7
3.1	Utgångspunkt och beskrivning	7
3.2	Resultat	8
3.3	Kommentarer och erfarenheter	8
4	Utredningstider och väntetider	9
4.1	Resultat	9
4.2	Kommentarer och erfarenheter	10
5	Utredningar och dess kostnader	11
5.1	Resultat	11
5.2	Kommentarer och erfarenheter	11
6	Grupp- och servicebostadsindex	12
6.1	Resultat	13
6.2	Kommentarer och erfarenheter	14
6.3	Kostnader.....	14
7	Daglig verksamhets index	15
7.1	Resultat	15
7.2	Kommentarer och erfarenheter	16
7.3	Kostnader.....	17
8	Goda exempel	18
8.1	Brukarmedverkan bostadsplanering - Nacka.....	18
8.2	Pensionärgruppen på Salems boendeservice.....	18
8.3	Dagliga Verksamhet - Salem	18
8.4	Daglig verksamhet - Huddinge.....	19
8.5	Projekt Arbetsmarknad - Nykvarns kommun.....	19
8.6	Metodutveckling - Nynäshamn	20
8.7	Socialt företagande – Värmdö kommun	20
8.8	Ekhaga kooperativ – Värmdö kommun.....	20
8.9	Ren Servis socialt arbetskooperativ – Värmdö kommun	21
8.10	Praktik och utveckling - Tyresö	21
8.11	Helhetssyn kring personer med Asperger syndrom - Haninge	21
8.12	Momentbeskrivning för trygghet - Södertälje	22

1 Bakgrund

Södertörns nätverk omfattar kommunerna Botkyrka, Haninge, Salem, Huddinge, Nacka, Nykvarn, Nynäshamn, Södertälje, Tyresö och Värmdö. Tillsammans finns det över 500 000 invånare i dessa kommuner. Under ett tiotal år har vi bland annat jämfört oss med varandra utifrån i första hand kostnader för LSS verksamheter. Vi har då använt oss av den så kallade Södertörnsmodellen som är ett verktyg som nätverket tagit fram för att få en mer rättvis jämförelse av de kostnader som en kommun haft under föregående år. De finansiella nyckeltalen för 2008 redovisas i en egen bilaga som heter ”Södertörns nyckeltal i verksamheter för personer med funktionshinder”. Här finns även en benchmarking mellan fyra kommuner i nätverket som jämfört sina kostnader för personlig assistans med beslut utifrån lagen om assistansersättning (LASS).

2008 gick vi med i Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) Jämförelseprojekt och parallellt fortsätter vi med de ekonomiska nyckeltalen. Jämförelseprojektets primära syfte är att ta fram effektiva arbetsmodeller där jämförelser i olika nätverk leder till praktiska förbättringar i verksamheterna. Därmed kan man få ett bättre underlag för prioriteringar och beslut. Inriktningen är att försöka finna om det finns ett samband mellan kostnader och kvalitet. Det är också en uttalad ambition att skapa en arbetskultur där kontinuerliga jämförelser blir ett bestående inslag i kommunernas arbete med att förbättra sina verksamheter. För att lyckas med detta bygger projektets arbetsmetod på kommunernas egen kraft och uppfinningsrikedom.

Detta är den andra rapporten, en del förändringar är gjorda sen förra året men vi har hållit oss inom samma mätområden, myndighetutövning och utförandet inom daglig verksamhet och bostad med särskild service LSS.

Syftet med rapporten är att ur ett brukar- och medborgarperspektiv ge inspiration, underlag och tips för att förbättra kvaliteten i de deltagande kommunernas verksamheter. I samband med detta ska man kunna bedöma kvaliteten på arbetet i den egna kommunen och i möjligaste mån se förhållandet till insatta medel, och kunna jämföra vad som görs i andra kommuner. Goda exempel ska lyftas fram och vara en inspirationskälla för andra kommuner.

För att lyckas har ett par riktlinjer för det genomförda arbetet varit vägledande:

- Vi ska undvika att ta fram en ny sifferskog. Ett par enkla och mer eller mindre ”givna” mått ska ges uppmärksamhet.
- Vi ska ta fram kvalitetsmått utifrån i första hand ett brukar- eller medborgarperspektiv, inte ett professionellt perspektiv.
- Fokus ska vara att hitta de goda exemplen. Dessa exempel ska lyftas fram och andra kommuner ska ges tillfälle att plocka idéer till den egna verksamheten.
- Sambandet mellan kostnader/resurser och kvalitet ska belysas. Syftet är att se om det finns ett direkt samband mellan höga kostnader och hög kvalitet.
- Förklaringar till skillnader överlämnas till respektive kommun att analysera.

Vi anser inte att vi når upp till alla delar av syftet, till exempel har vi inte funnit en metod att bedöma kvaliteten ute i boende med särskild stöd och service och inte i de dagliga verksamheterna. Se under Metod och avgränsning. Däremot har det lett till stora diskussioner och vi ser fram emot den fortsatta utvecklingen inom området.

1.1 Metod och avgränsning

Södertörns nätverk har tittat på funktionshinderområdet (handikappomsorg) ur sex olika delar varav en del som visar på goda exempel.

Uppgifterna om informationsgivning till medborgare har genomförts av SKL under gemensamma undersökningsveckor. Undersökningen går ut på att hitta svaren på frågorna på kommunens hemsida inom två minuter. Resultatet säger något om sidornas tillgänglighet men inget om kvaliteten på sidorna. En kommuns hemsida kan innehålla svaren men undersökarna har inte under två minuter lyckats finna svaren.

När det gäller myndighetsdelen, det vill säga utredningstider och väntetider har varje kommun hämtat sina uppgifter från sina respektive dataregister, där det varit möjligt, i annat fall har dessa uppgifter tagits fram manuellt av biståndshandläggare i respektive kommun. Vidare har varje kommun räknat ut sina utredningskostnader, det vill säga antalet årsarbetare som handläggare LSS ärenden deras lönekostnader och personalomkostnader delat på antalet utredningar. Vi vill påpeka att arbetsuppgifterna kan skiljas åt väsentligt för en biståndshandläggare beroende på vilken kommun man arbetar i.

När det gäller grupp- och serviceboendeindexet och dagligverksamhetsindexet är nätverket fortsatt skeptiska till att man kan läsa ut något om kvalitet utifrån de frågeställningar som satts upp och hur svaren samlats in. Vi valde verksamheterna bostad med särskild service och daglig verksamhet utifrån att de är de mest omfattande insatserna, avseende både volym och kostnader. Frågorna har setts över i samarbete med FoU Södertörn och vissa förändringar är gjorda sedan förra året. Enkäter har skickats ut till varje enhet och besvarats ute i de olika personalgrupperna. Det vill säga varje boendegrupp och varje grupp inom daglig verksamhet i respektive kommun. Svaren visar på hur varje personalgrupp anser att det är. Ansvarig för sammanställandet av uppgifterna har varit en projektansvarig i varje kommun.

Reflektioner från arbetsgruppen

I det fortsatta arbetet anser vi att en central projektledning utses för att styra upp projektet och bistå med den kunskap som krävs för att ta fram mått av det här slaget. Kommunerna skulle med det arbetssättet ha bidragit i referensgrupper.

Några exempel på vad som behöver tillföras och utvecklas:

- En definition av vad kvalitet är. Är inte definierat i projektet. Det går inte att konstruera indikatorer utan att veta vad de ska "indikera".
- Vald metod är grovt förenklad. En analys av den verksamhet som berörs saknas. Verksamheterna skiljer sig mycket åt, brukargrupperna är heterogena. En indikator måste vara betydligt mer avgränsad för att ha något intresse.
- En professionell analys av vilka konsekvenser olika "perspektiv" (metodval) får på slutresultatet, har inte gjorts.
- En analys av vilka bakomliggande faktorer som påverkar resultaten, utifrån det perspektiv som valts är inte genomförd. Det gör att vi jämför äpplen med päron i många fall.

En konsekvens av att tillsätta en projektledning som vi efterlyser tror vi hade blivit att man valt ett betydligt mer avgränsat angreppssätt som inte gör anspråk på att jämföra kvalitet i stort. På den nivå man nu lagt det tror vi inte att det är möjligt att bygga en nationellt tillämpbar modell för framtida jämförelser.

Arbetsgruppen bestod av: Tyresö, sammankallande, Barbro Färninger, Huddinge, Britt-Marie Skoglund, Haninge, Monika Lind och från Nynäshamn, Marlen Terrell,

2 Sammanfattning

Denna rapport är den andra inom området om funktionshindrade inom projektets tidsram. Vi är inte helt nöjda med vårt sätt att arbeta och det har vi skrivit om under rubriken Metod och avgränsningar.

Informationen till en kommuns invånare är en kvalitetsfråga. Kan man ta del av och finna svar på viktiga frågor? Kommunernas webbsidor har återigen undersökts och visar på att en markant förbättring av sidorna har uppnåtts. Variationen mellan kommunerna i förra årets undersökning låg på mellan 17 % och 85 % och i år var variationen mindre 58 % och 100 % funna svar. Två kommuner uppnådde 100 % Botkyrka och Huddinge. Här finns fortsatt utrymme för förbättringar.

Utredningstid, verkställighetstid och den totala väntetiden är utifrån ett brukarperspektiv mycket viktigt. Nätverket har i år valt att undersöka fyra insatser som kräver en matchning mellan brukare och utförare. Insatserna som vi tittat på är personlig assistans, ledsagare, kontaktperson och avlösare. **Utredningstiderna** hänger intimt ihop med de underlag som erfordras för att man ska kunna göra bedömningar av personkretsen och av rätten till sökt insats. Vidare kan en ansökan komma in och registreras men personen som ansöker har av olika anledningar inte möjlighet att medverka i utredningen osv. **Väntetiden mellan beslut och verkställighet** som vi anser är den mest intressanta, visar att så gott som alla redovisade insatser verkställs inom tre månader med ett undantag, 95 dagar fanns i medeltal på insatsen kontaktperson.

Kostnaderna för en utredning varierar mellan 5580 kronor Nykvarn och 9733 kronor Värmdö. Något samband mellan hög kostnad och kort utredning kan vi inte se. Skillnaderna i utredningskostnader vore intressant för en benchmarking mellan kommunerna.

Södertörnskommunerna har sammanställt två index inom handikappomsorgen, dels ett grupp- och serviceboendeindex och dels ett dagligverksamhetsindex. Målsättningen har varit att fånga ett antal kvalitativa mått på det stöd och den service man får utifrån ett brukarperspektiv. Metoder, indikatorer, värdering och resultatredovisning med mera måste fortsatt utvecklas. Vi anser inte att vi uppnått målet med att få fram nationellt jämförbara indikatorer på brukarnivå.

Ett par frågeställningar belyser personalkvalitet och det är glädjande nog höga värden för kontinuitet och kompetensutveckling inom personalgrupperna. För att inte bara fånga in kommunens policy i frågorna så har enkäterna besvarats av personalgrupperna. Det ger en bild av hur personalen anser att det är ute i verksamheterna, just nu. Vi kan inte redovisa svaren så att det framgår vem som är bättre än någon annan. Personalens svar utgår från hur det är på den egna arbetsplatsen med en unik sammansättning av personer och behov. Det innebär att flera frågor inte kan besvaras med ett generellt ja eller nej och uppenbart är att svaren inte kan värderas utifrån att ett ja är positivt eller att ett nej är negativt.

Vi avslutar med elva goda exempel främst utifrån verksamhetsområdet daglig verksamhet. Rapporten kommer efter diskussion och godkännande av nätverket att skickas till respektive kommuns KS för vidare diskussion och åtgärder.

3 Informationsgivning till medborgare

3.1 Utgångspunkt och beskrivning

Kommunernas webbsidor har fått och kommer även i framtiden få en allt större betydelse som informationsgivare till medborgarna. Genom webben kan information snabbt förmedlas och uppdateras på ett enkelt och kostnadseffektivt sätt. I takt med denna utveckling ökar ständigt kraven och förväntningarna på webbsidorna från medborgare, press, organisationer etc. Svenskt Näringslivs återkommande undersökningar kan ses som ett tecken på detta. Den information som igår sällan kunde hittas finns idag på de flesta webbsidorna. Detta medför att vi ständigt måste utveckla och hålla detta medium ajour med förväntningar och innehåll.

För att få en bild av våra webbsidors styrkor och svagheter har vi sammanställt ett antal frågor utifrån ett medborgarperspektiv. Frågorna är att betrakta som vanliga frågor och bygger på ett flertal tidigare genomförda nätverksundersökningar i andra nätverk. Det är viktigt att se undersökningen som en ögonblicksbild och en färskvara eftersom förändringstakten är stor. Därtill bör undersökningen även fånga de eventuella brister som finns samtidigt som den kan peka på utmaningarna för framtiden.

Valet av frågor blir därmed styrande för resultaten. En helt annan uppsättning av frågor skulle därmed ge ett annat resultat. Valet av frågor och svar har utgått från att de ska vara vanliga medborgarfrågor som exempelvis ställs till kommunen via telefonsamtal. Vi har även tagit intryck av den diskussion som finns kring förväntningar om att via webben presentera verksamheternas resultat.

Undersökningen har genomförts av SKL. Varje fråga har getts **två minuter** för att finna ett svar. Om svar inte hittats har det noterats som att svaret inte finns.

Varje fråga och svar presenteras separat med hjälp av färger där grön färg betyder att svaret på frågan finns. Gul färg om det delvis finns och röd om svaret saknas. Vi har haft en mycket generös tolkning på delvis – finns något nämnt så får man ett gult svar. Varje områdes svar summeras utifrån att grönt ger tre poäng och gult ett poäng. Rött ger inget poäng. Därefter ges en procentuell andel svar på frågorna.

3.2 Resultat

Webbinformation 2009	Botkyrka	Haninge	Huddinge	Nacka	Nykvarn	Nynäs- hamn	Salem	Södertälje	Tyresö	Värmdö
Det finns information om hur man gör för att få hjälp. (bistånd, personlig assistans m.m.)	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Det finns information om vilka olika insatser/bistånd/hjälp man kan få.	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Det finns en samlad och beskrivande information om kommunens alla verksamheter med kontaktuppgifter (telefon, e-postadress, adress) till ansvarig chef och andra nyckelfunktioner.	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Det finns information om olika avgifter och dess storlek.	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Det finns information om hur man överklagar ett beslut.	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Det finns information om sekretessregler	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Det finns information om hur och till vem man kan framföra synpunkter och klagomål.	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Det finns information om valmöjligheter inom verksamheten	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Det finns information om service-deklaration/motsvarande för verksamheten	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Det finns en samlad kvalitetsredovisning riktad till allmänheten där bland annat brukarundersökningar presenteras	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Det finns information som presenterar resultaten så att det går att jämföra med andra verksamheter	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Det finns info om olika handikapporganisationer och handikappråd	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Summa (max = 36p)	36	24	36	24	21	25	21	24	32	30
Andel (%) av maxpoäng	100	67	100	67	58	69	58	67	89	83

● =Svar på frågan, ger 3 poäng, ● = Delvis svar, ger 1 poäng, ● = Inget svar, ger 0 poäng

3.3 Kommentarer och erfarenheter

Södertörnsgruppens kommentarer

I år har vi inte fått några kommentarer från dem som gjort undersökningen. Vi ser att de har ändrat antalet frågor från 20 till 12 men vi har inte fått någon förklaring till varför.

Huddinge har fortfarande maxpoäng för sin hemsida och Botkyrka gör dem sällskap med att uppnå 100 %. Utifrån resultaten kan man se att de flesta har förbättrat sina sidor.

Vi har diskuterat relevansen i att ha frågor som; Det finns information som presenterar resultaten så att det går att jämföra med andra verksamheter. Vad ska jämföras och vad är möjligt att välja mellan inom LSS området?

4 Utredningstider och väntetider

Att inte behöva vänta för länge på kontakt och insats när man befinner sig i en utsatt situation har stor betydelse. Enligt förvaltningslagen ska detta ske skyndsamt. Vi har valt att mäta denna kvalitetsaspekt genom att kartlägga och visa på den faktiska tidsåtgången från ansökan till verkställighet. Syftet är att synliggöra eventuella förbättringsområden som kan minska väntetiden för den enskilde.

Tidsaspekten kan mätas och delas upp på flera olika sätt. Vi har valt att titta på detta i tre delar; den första delen är *utredningstiden*, från ansökan till beslut, i den andra delen är det *väntetiden* för den enskilde, från beslut till att insatsen påbörjas. Den tredje delen redovisar den *totala väntetiden* från det att en ansökan kommit in till det att insatsen verkställs.

I år har vi tittat på insatser som inte kräver lokaler för att genomföras, det är istället matchningen mellan brukare och utförare som tar tid och där brukarna ska ha en aktiv medverkan. Mätningen avser LSS - insatserna, personlig assistans, ledsagarservice, kontaktperson och avlösarservice.

Mätningen omfattar LSS ärenden där beslut fattats under perioden 2008 01 01-2008 12 31.

4.1 Resultat

Kommunerna sammantaget

Snittider 2008	Personlig Assistans	Ledsagarservice	Kontaktperson	Avlösarservice
Utredningstid, ansökan - beslut	33	30	45	34
Verkställighetstid Beslut - verkställt	16	20	45	21
Total väntetid	41	43	85	48

* Kommunernas resultat redovisas i sin helhet i bilaga 1

Utredningstiden omfattar tiden från **ansökan till beslut**. Undersökningen visar att 33 dagar är snittet för en utredning inom personlig assistans, 30 dagar för ledsagare, 42 dagar för kontaktperson och 34 dagar för avlösare.

Verkställighetstiden omfattar tiden mellan **beslut och verkställighet**, den är kanske den mest intressanta, då den är förknippad med domar och eventuella böter om verkställigheten inte uppfylls inom tre månader. Antalet dagar i snitt för verkställighet är; 16 dagar för personlig assistans, 20 dagar för ledsagare, 45 dagar för kontaktperson och 21 dagar för avlösare. Det innebär att det finns kommuner som anmält ärenden som "icke verkställt" till länsstyrelsen.

4.2 Kommentarer och erfarenheter

Det finns inga särskilda bestämmelser i LSS om hur snabbt en utredning ska inledas det innebär att utredningar enligt LSS styrs av bestämmelserna i 7 § Förvaltningslagen. Handläggningen ska ske enkelt, snabbt och kostnadseffektivt utan att säkerheten eftersätts. Att ta fram uppgifterna till avsnitt 4 har varit komplicerat för flertalet kommuner. Många har blivit varse att de fortsatt har datorstöd som inte uppfyller alla de krav man borde kunna ställa. I några enstaka kommuner har man varit tvungen att granska akter manuellt. I Södertälje har det även i år varit omöjligt att ta fram uppgifter om tid för verkställighet.

Utredningstider. Tiden mellan ansökan och beslut varierar och tidsåtgången kan bero på många olika saker. Till exempel att få fram de underlag som erfordras för att man ska kunna göra en personkretsbedömning och att ta ställning till behovet av sökt insats. En ansökan kan komma in och registreras men personen som ansöker har av olika anledningar inte möjlighet att medverka i utredningen eller vill helt enkelt ha lite andrum med hela processen.

Verkställighetstiden, enligt LSS finns en uppräkningslista över de beslut som gäller omedelbart och där ingår samtliga insatser. Tiden mellan det att beslut fattats och den enskilde kan få sitt beslut verkställt ägnas åt att hitta lämplig utförare.

Få kommuner kan leverera omedelbar verkställighet. Snabb verkställighet kan det bli tal om när man redan under utredningsfasen hittat och matchat brukare med utförare. Inom insatsen kontaktperson är det några kommuner som har de längsta verkställighetsperioderna, det högsta medeltalet ligger på 95 dygn.

För att förkorta verkställighetstiden arbetar de flesta kommuner med att ta fram planeringsunderlag för att kunna tillgodose förväntade behov av insatser. Inom valda insatser är det väldigt svårt att planera för framtida behov. Det är behov som uppstår nu och som helst ska vara verkställda nu.

Handläggarnas arbetsbörda ser mycket olika ut. I vissa kommuner avslutas handläggarens arbete i o m att beslutet är fattat. Olika delar handlar bland annat om vilken delegation som finns för beslut och vem som sedan ser till att verkställigheten fullföljs på bästa sätt. Analysen varför vi skiljer oss åt får göras ute i kommunerna och inom samarbetet i Södertörn. Ett sätt att analysera är att inom området utredningstider göra en benchmarking mellan intresserade kommuner.

5 Utredningar och dess kostnader

Resultaten från avsnitt 4 blir mer intressanta om vi kan ställa dessa i förhållande till de resurser vi har lagt på utredningarna i kommunen. Dessa uppgifter kan inte tas ur någon offentlig statistik utan resultaten har hämtats och sammanställts av respektive kommun. Modellen som använts har även prövats i flera andra nätverk som studerat myndighetsutövning. För att göra resultaten jämförbara har enbart den totala lönekostnaden inklusive PO för respektive kommuns handläggare tagits fram och ställts i relation till antalet utredningar. Därmed får man en bild av antal utredningar per handläggare och en kostnad per utredning.

5.1 Resultat

2009

	Botkyrka	Haninge	Huddinge	Nacka	Nykvam	Nynäshamn	Salem	Södertälje	Tyresö	Värmdö
Handläggning										
Antal beslut	302	537	569	• 46	76	117	479	143	201	
Årsarbetare LSS	6,6	6,8	7,6		0,52	1,75	1,9	9	2,7	4,3
Utredning/årsarbete	46	79	75		46	43	61	53	53	47
Snittkost/årsarbete	35,7	43,5	36,6		41,2	34,7	37,5	37,5	39	38
Kostn/utredning	9334	6647	5864		5580	9592	7308	8453	8827	9733

- Nacka har lagt in alla sina beslut i nytt program och kan inte ta ut underlag för jämförelser

2008

	Botkyrka	Haninge	Huddinge	Nacka	Nykvam	Nynäshamn	Salem	Södertälje	Tyresö	Värmdö
Handläggning										
Antal beslut	390	640	503	356	13	53	95	466	143	151
Årsarbetare LSS	7	5,4	7,6	4	0,6	1,2	1,9	12,75	3	3,22
Utredning/årsarbete	56	119	66	89	13	44	48	37	48	47
Snittkost/årsarbete	38,6	38,8	37	37,7	39,7	43,7	38,2	31,7	37,9	37,7
Kostn/utredning	8325	3925	6708	5090	22021	11869	9178	10424	9541	9655

5.2 Kommentarer och erfarenheter

Vi ser inga samband mellan kostnader och utredningstid. Instruktionen var att här redovisa alla beslut och omprövningar som krävt en ny utredning.

Det är stora variationer i handläggarnas arbetsuppgifter i de olika kommunerna. I någon kommun är handläggarens roll att utreda, besluta och följa upp, de lämnar sedan över hela verkställighetsprocessen till andra i organisationen. I en annan kommun är ett beslut bara början på nya arbetsuppgifter såsom att göra nivåbedömningar, söka insatsen, matcha brukare med insatsen, skriva avtal, fakturera och följa upp. Någonstans mitt i mellan dessa två ytterligheter ligger arbetsbeskrivningen för de flesta handläggarna.

6 Grupp- och servicebostadsindex

Bostad med särskild service för vuxna är den insats i LSS som kan sägas vara av särskilt stor betydelse för den egna identiteten. Vi har valt att titta på gruppboende och serviceboende, där förutom personlig omvårdnad fritids- och kulturella aktiviteter ingår. I många offentliga verksamheter är det möjligt att fånga ett resultat som har kvalitativa värden för den som nyttjar tjänsten. Utgångspunkten är att man kan formulera mål som är utvärderingsbara. Exempelvis att man blir frisk efter operationen eller att man har uppnått en viss kunskapsnivå inom skolan. Detta resultatfokuserade förhållningssätt är dock inte möjligt att tillämpa inom LSS verksamheten. Målgruppen kan i många fall ha svårt att förhålla sig till och uttrycka sig om det stöd man får. En framkomlig väg kan vara att sätta upp och fånga ett antal viktiga kvalitativa mått på det stöd och den service man får utifrån ett brukarperspektiv. Detta kan ge en samlad bild av starka sidor och förbättringsområden på såväl enhets/gruppnivå som samlat i kommunen.

Kvalitetsbilden kan givetvis även ställas till den kostnad som finns för service- och gruppboendet.

Södertörnskommunerna har gjort ett nytt försök att utveckla förra årets två index inom funktionshinderområdena grupp- och serviceboende och dels inom dagligverksamhet. Men vi är inte nöjda, se våra reflektioner under rubriken Metod och avgränsningar.

Lite bakgrundsfakta om kommunerna

Boende med särskild service LSS										
Allmänt	Botkyrka	Haninge	Huddinge	Nacka	Nykvarn	Nynäshamn	Salem	Södertälje	Tyresö	Värmdö
Kommuninvånare	79031	73698	91827	84303	8926	25353	15065	83642	42047	36870
Andel av befolk. LSS bostad %	0,2	0,14	0,15	0,12	0,19	0,19	0,17	0,14	0,17	0,13
Antal personer med beslut LSS 9.9	162	106	136	99	17	48	25	121	77	48
Varav i gruppboende	10	106	107	16	8	37	0	72	44	32
Varav i serviceboende	152	0	43	83	9	11	25	49	33	16
Antal grupper/enheter	28	20	26	14	2	8	2	20	13	4
Antal svarande enheter	28	20	26	14	2	8	2	14	13	4
Antal chefer med ekonomi- personal- och verksamhetsansvar	16	7	10	6	2	4	1	6,5	4	2

6.1 Resultat

Vi inledde med fyra personalkvalitativa frågor Kommunernas samtliga svar finns i bilaga, här redovisas alla Södertörn kommuner sammantaget;

Har samtliga tillsvidare anställd personal, som rekryterats de senaste 12 månaderna, relevant kompetens med tanke på uppdraget? **JA 87 %** **NEJ 13 %**

Har merparten av personalen stannat kvar i personalgruppen de senaste 12 månaderna?
Ja =Ca 80-100 % Nej= under 80 % **JA 93 %** **NEJ 7 %**

Har enhetschefen eller motsvarande varit densamma under de senaste 12 månaderna?
Om ny enhet startat under året, svaras ja på frågan. **JA 69 %** **NEJ 31 %**

Har samtliga tillsvidare anställd personal deltagit i någon form av kompetensutveckling under de senaste 12 månaderna? Såsom handledning, föreläsning, utbildning studiecirkel mm. **JA 92 %** **NEJ 8 %**

LSS –bostad ur brukarperspektiv	Botkyrka	Haninge	Huddinge	Nacka	Ny-kvarn	Nynäs-hamn	Salem	Söder-tälje	Tyresö	Värmdö
1. Har alla personer/brukare en fullvärdig lägenhet?	4	3	4	4	2	5	1	5	3	5
2. Erbjuds alla som önskar en individuellt anpassad, aktivitet utanför bostaden varje vecka?	4	3	4	5	5	5	5	4	4	1
3. Får den som vill äta sin mat i avskildhet till exempel i den egna lägenheten?	4	5	5	5	2	5	5	5	5	5
4. "Får den som vill påverka sin kost/mathållning?"	4	4	5	4	2	5	5	5	4	5
5. För den som vill delta i en semesteraktivitet i enlighet med eget önskemål?	3	4	4	4	5	4	5	4	5	5
6. Kan ni erbjuda <u>samtliga</u> en boendemiljö fri från våld?	3	4	3	4	2	5	5	3	4	5
7. Upplever ni som personal att <u>samtliga</u> har en boendemiljö fri från hot och trakasserier?	3	2	3	3	2	3	5	2	4	5
8. Finns det en välkänd och förankrad strategi för hur ni personal ska hantera situationer med hot och våld i verksamheten?	4	3	3	5	5	4	1	4	5	5
9. Upprättas genomförandeplanen i samverkan med berörd person/företrädare?	4	3	4	5	5	5	5	5	5	5
10. Har <u>samtliga</u> genomförandeplaner följts upp under de senaste 12 månaderna?	2	3	4	4	5	3	1	4	5	1
Summa (Max 50 poäng)	35	34	39	43	35	44	38	41	44	42
Procentandelar	70	68	78	86	70	88	76	82	88	84

Antal JA svar: 1-25 % = 1 poäng **röd** 26-50 % = 2 poäng **gul** 51-75 % = 3 poäng **gul**
76-99 % = 4 poäng **grön** 100 % = 5 poäng **grön**

6.2 Kommentarer och erfarenheter

Vi har försökt ställa frågor som kan belysa kvaliteten i verksamheterna för den enskilde. Svårigheten har varit att formulera frågor så att de får ett entydigt svar. Detta måste utvecklas vidare, nästa steg är brukarstudier gjorda utifrån individuella förutsättningar att kunna svara.

När det gäller frågorna så är gruppens åsikt att vi endast skulle visa resultatet i form av fakta siffror. Vi insåg att det blir missvisande och svårtolkat vad färger och procent står för. Men för att få fram ett underlag för diskussion så blev vi ombedda att redovisa på samma sätt som föregående år. Det vi visar är svar från de olika personalgrupperna, inga godemän eller enhetscheferns åsikter finns med. Flera grupper har tyckt att det varit svårt att tolka frågorna på ett enhetligt sätt och i vissa grupper där svaret blir nej (rött) så har det inte varit negativt för deltagarna. En del svarar nej för att en fråga inte varit aktuell i den gruppen osv. Vi anser inte att man kan dra några slutsatser om vilka grupper eller kommuner som gör ett bättre eller sämre arbete än andra. Vi har under rubriken Metod och avgränsning utvecklat diskussionen.

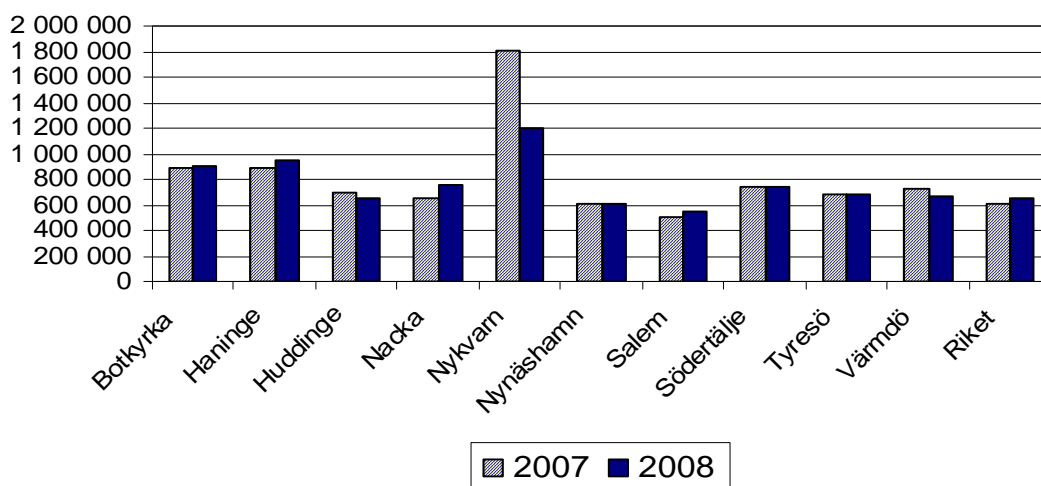
Glädjande är personalgruppernas svar på de personalkvalitativa frågorna. Kontinuitet och kompetensutveckling får höga värden. Frågan om relevant kompetens är svår att svara på utifrån att det inte finns några bestämda krav på adekvat utbildning inom LSS området.

6.3 Kostnader

I Södertörns nätverk jämför vi kostnader enligt den Södertörnsmodell som vi under lång tid har utarbetat. I den modellen tar vi hänsyn till varje enskild persons behov av personalstöd och det anser vi ger en mer rättvisande bild av varje kommuns kostnader och orsakerna till det. I diagrammet nedan har vi räknat ut snittkostnaderna för att vi här vill jämföra oss med de riksgenomsnittliga kostnaderna för LSS-insatserna som ligger till grund för det statliga utjämnningssystemet.

Nykvarns kommun har höga kostnader på grund av att de har personer med extremt höga omvårdnads- och tillsynsbehov, men i år har de sänkt sina kostnader radikalt. Annat som påverkar kostnaderna är att Haninge inte har några brukare i servicebostad och Salem har inga brukare i gruppbofastad.

Bostad med särskild service, LSS köpta och i egen regi,
snittkostnad 2007 - 2008

Källa Södertörns nyckeltal samt räkenskapsammandraget 2008

7 Daglig verksamhets index

Daglig verksamhet är den insats som de flesta vuxna personer med utvecklingsstörning har. Förutsättningen för att få daglig verksamhet är att personen är i yrkesverksam ålder, saknar förvärvsarbete och inte går på någon utbildning. Verksamheten som erbjuds ska upplevas som meningsfull, stimulerande, utvecklande och erbjuda gemenskap allt utifrån individuella önskemål och behov. Ett generellt mål bör vara att utveckla den enskildes möjligheter till ett förvärvsarbete även om det målet för vissa är på mycket lång sikt eller är orealistiskt. Samverkan bör finnas med arbetsgivare på den reguljära arbetsmarknaden och samverkan bör även etableras med till exempel arbetsförmedling, försäkringskassa och handikapporganisationerna.

Lite bakgrund om kommunerna

Daglig verksamhet										
Allmänt	Botkyrka	Haninge	Huddinge	Nacka	Nykvarn	Nynäshamn	Salem	Södertälje	Tyresö	Värmdö
Invånareantal	79 031	73 698	91 827	84 303	89 26	25 353	15 065	83 642	42 047	36 870
Andel av befolkningen i %	0,28	0,27	0,21	0,13	0,27	0,19	0,21	0,25	0,18	0,14
Antal personer i kommunal alt entreprenad verksamhet	219	199	194	111	24	78	31	209	72	51
Varav personer med individuell placering, helt eller delvis	17<	19	13	6	2	14	1	55	15	7
Antal enheter/grupper	9	23	19	4	2	4	1	20	10	5
Varav enheter som svarat	9	23	19	4	2	4	1	20	10	5
Antal chefer	3	4	3	3	2	3	1	3,5	1	2

7.1 Resultat

Vi inledde med tre personalkvalitativa frågor Kommunernas svar finns i bilagan, här redovisas Södertörns kommuner sammantaget;

Har samtliga tillsvidare anställd personal, som rekryterats de senaste 12 månaderna, relevant kompetens med tanke på uppdraget? **JA 87 %** **NEJ 13 %**

Har enhetschefen eller motsvarande varit densamma under de senaste 12 månaderna? Om ny enhet startat under året, svaras ja på frågan. **JA 81 %** **NEJ 19 %**

Har samtliga tillsvidare anställd personal deltagit i någon form av kompetensutveckling under de senaste 12 månaderna? Såsom handledning, föreläsning, utbildning studiecirkel mm. **JA 95 %** **NEJ 5 %**

Daglig verksamhet ur brukarperspektiv	Bot-kyrka	Han-inge	Hudd-inge	Nacka	Nyk-vern	Nynäs-hamn	Salem	Söder-tälje	Tyres-ö	Värmdö
Frågeställningar verksamhet										
1. Finns möjlighet, för de deltagare som vill, att arbeta under hela sommaren?	1	4	5	5	1	2	5	3	2	4
2. Får de som kan och vill möjligheten att pröva/byta arbetsplats?	4	3	5	5	5	5	5	4	4	5
3. Finns det former för deltagare som vill vara med och utveckla/påverka gruppens arbete/arbetsmiljö?	4	3	5	3	1	3	5	4	2	5
4. Har ni i gruppen eller i kommunens övriga dagliga verksamhet kontakter med den öppna arbetsmarknaden?	4	4	5	5	5	5	5	4	5	5
5. Bedömer ni att det finns deltagare som skulle kunna gå från daglig verksamhet till andra anställningsformer inom den öppna arbetsmarknaden?	2	2	2	2	1	1	5	2	2	2
6. Kan ni erbjuda <u>samtliga</u> deltagare i gruppen en arbetsmiljö fri från våld?	2	3	3	3	2	5	1	3	3	4
7. Upplever ni som personal att <u>samtliga</u> deltagare har en arbetsmiljö fri från hot och trakasserier?	3	3	2	2	2	2	1	3	3	3
8. Finns en välkänd och förankrad strategi för hur ni personal ska hantera hot och våld i verksamheten?	3	4	4	5	5	3	5	3	1	3
9. Upprättas genomförandeplanen i samverkan med berörd person/företrädare?	5	3	5	5	5	5	5	5	5	5
10. Har <u>samtliga</u> genomförandeplaner följts upp eller upprättats under de senaste 12 månaderna?	4	3	4	5	5	3	5	4	3	1
Summa (Max 50 poäng)	32	32	40	40	32	34	42	35	30	37
Procentandelar	64	64	80	80	64	68	84	70	60	74

1-25 % = 1 poäng = **röd** 26-50 % = 2 poäng = **gul** 51-75 % = 3 poäng = **gul**
76-99 % = 4 poäng = **grön** 100 % = 5 poäng = **grön**

7.2 Kommentarer och erfarenheter

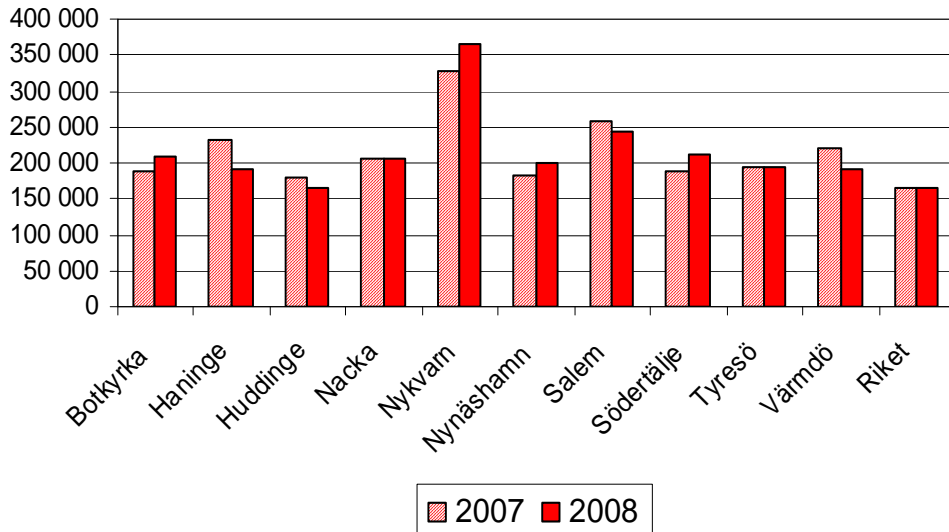
När det gäller frågorna som ska visa ett brukarperspektiv så var gruppens åsikt att vi endast skulle visa resultatet i form av fakta siffror. Men för att få fram ett underlag för diskussion så blev vi ombudda att redovisa på samma sätt som föregående år. Det vi visar nedan är de olika verksamhetsgruppernas svar. Flera grupper har tyckt att det varit svårt att tolka frågorna på ett enhetligt sätt och i vissa verksamheter där svaret blir nej (rött) så har det inte varit negativt för deltagarna. En del svarar nej för att en fråga inte varit aktuell i den gruppen osv. Vi anser inte att man dra några slutsatser huruvida brukarna har det bättre eller sämre i någon kommun. Se vår diskussion under rubriken Metod och avgränsningar.

Det finns både stora likheter och olikheter i kommunernas sätt att organisera den dagliga verksamheten. Smådrift eller stordrift ger olika förutsättningar. Vissa personer med stora omvårdnadsbehov får efter ansökan hos försäkringskassan ta med sig sina personliga assistenter under daglig verksamhets tid i vissa kommuner och i andra förekommer det mer sällan eller inte alls.

7.3 Kostnader

I Södertörns nätverk jämför vi kostnader enligt Södertörnsmodellen. I den modellen tar vi hänsyn till varje enskild persons behov av personalstöd och det anser vi ger en mer rättvisande bild av varje kommuns kostnader och orsakerna till det. I diagrammet nedan har vi inte använt den modellen bara räknat ut snittkostnaderna. Detta för att vi här vill jämföra oss med de riksgenomsnittliga kostnaderna för LSS-insatserna som ligger till grund för det statliga utjämningsystemet. I riksnittet finns inga kostnader för resor. I kommunernas kostnader för personkrets 2 har vi inte kunnat ta bort kostnaderna för resor. Resorna är en betydande del av kostnaderna. Nykvarn kommun har höga kostnader på grund av att de har personer med extremt höga omvårdnads- och tillsynsbehov.

Daglig verksamhet egna och köpta platser,
snittkostnad 2007 - 2008

Källa Södertörns nyckeltal 2007-8 kostnad daglig verksamhet personkrets 1 och 2 i personkrets 2 ingår även resor. Källa riket utjämningsystemet här finns inga resor med.

8 Goda exempel

8.1 Brukarmedverkan bostadsplanering - Nacka.

Nacka kommun har i nybyggnationen och upphandlingen av ett nytt gruppboende samarbetat med anhöriga/gode män till dem som ska flytta in. Anhöriga/gode män har varit med från starten av upphandling av byggherre och fått lämna synpunkter på utformningen av gruppboenden.

Även i arbetet med upphandlingen av driften av boendet har anhöriga/gode män varit med. Anhöriggruppen utsåg en förälder som funnits med under hela upphandlingsprocessen. Hon har fått lämna synpunkter på förfrågningsunderlaget, läst anbud och också funnits med vid intervjuer med anbudsgivare.

Regelbundna möten har skett så att de anhöriga/godemännen blivit uppdaterade på var i processen man befunnit sig. Vid det senaste mötet med byggherren fanns även två av de ungdomar som ska flytta in representerade. Anhöriggruppen och ungdomarna kommer att bestämma vem som ska ha vilken lägenhet, välja tapeter och färgsättning i lägenheterna samt även färgsättningen på själva gruppboenden. Gruppboenden kommer att stå färdig vid årsskiftet 2009-10

8.2 Pensionärsgruppen på Salems boendeservice.

Salems boendeservice, erbjuder de personer som har fyllt 65 eller de som ”pensionerat” sig i förtid från daglig verksamhet att delta i våran pensionärsgrupp.

Varje vardag mellan 9:00 och 13:00 erbjuds dessa personer att komma till våran gemensamhetslokal för frukost, social samvaro/friskvård samt för att laga och tillsammans äta en god och vällagad lunch.

Syftet med gruppen är att man trots att man blivit pensionär ska ha meningsfulla saker att fylla sina dagar med, det är viktigt att ha ett socialt sammanhang där någon väntar på att man ska komma och delta en viss tid på dagen, och att man ska få tid och möjlighet för samtal och gemenskap och bryta isoleringen i sitt hem. Då personerna får mycket av detta tillgodosett under dagen då de deltar i gruppen gör att de är nöjda och alltid känner att de fått tid och blivit sedda under dagen, detta bidrar till att de håller sig friskare får en mycket god livskvalitet och klarar av att bo kvar hemma.

Vi samverkar också med deras gamla ”arbetsplatser” och de som orkar deltar ibland i aktiviteter som att t.ex. Bad i simhallen.

En personal som har kompetens och erfarenhet av daglig verksamhet och målgruppen, samt är kockutbildad arbetar varje dag med denna grupp. En till två dagar i veckan fyller vi på med en personal till, då man t.ex. gör olika utflykter eller fritidsaktiviteter.

8.3 Dagliga Verksamhet - Salem

Salems dagliga verksamhet har en Teatergrupp. Den har i flera år spelat upp sina föreställningar för allmänheten. Responserna har varit enorma och föreställningarna är efterfrågade. Det krävs mycket mod att stå på en så stor scen inför publik! Vinsterna är enorma för hela verksamheten inte minst för arbetstagarna. De får självkänsla, utvecklar sin empati och kamratskap och de växer när de förstår innebörden i att ”Jag kan! Jag vill! och Jag vågar!”

8.4 Daglig verksamhet - Huddinge

Huddinge kommun har 3 stora aktivitetscenter men arbetar utifrån att varje person ska få en anpassad verksamhet utifrån förmåga och intresse. Aktiviteterna är individuellt utformade och innehåller olika moment, såsom sinnesstimulering, hantverk, paketering, montering samt viss produktion. Vi har också vad vi kallar servicegrupper som arbetar mot olika företag som till exempel park och renhållning, caféverksamhet, tvätteri, äldreboende, vaktmästeri, lunchrestaurang, service i lunchrum och i kontor. Dessutom finns det en grupp som arbetar med demontering av all slags elektronik som t.ex. datorer. Det finns även en mobil grupp (fixare) som utför olika tjänster till personer med funktionsnedsättning som byte av glödlampor, trädgårdsskötsel, upphängning av gardiner etc. För att få tillgång till denna tjänst behövs inget biståndsbeslut.

För personer som har svårigheter i kontakten med medmänniskor och som har behov av mycket strukturerad verksamhet har vi mobila aktivitetshandledare. Dessa utgår ifrån brukarens hem eller skola för att bygga upp en verksamhet som är anpassad utifrån deras speciella behov. Vi har även en lokal som kan anpassas utifrån vilka personer som ska vistas i den. Dessa personer kan ibland behöva en egen aktivitetshandledare (eller två) för att bemöta ett utåtagerande beteende. Gruppen har startat som ett projekt och har en autismpedagog projektanställd för att arbeta fram olika arbetsmetoder.

De personer som i någon mån står närmare arbetsmarknaden och som inte har behov av en strukturerad miljö, har kontakt med någon av våra två arbetsmarknadskonsulenter för enskilda placeringar ute på företag. Vi erbjuder där stöd till såväl brukaren som arbetsplatsen och det finns möjlighet att i perioder då man inte riktigt klarar av att befinna sig ute, kunna komma in till en servicegrupp eller ett aktivitetscenter för en längre eller kortare period.

Den verksamheten kan även passa personer som inte står nära arbetsmarknaden men som inte heller klarar av att vara med andra personer med funktionsnedsättning. Arbetsmarknadskonsulenterna arbetar med ett projekt med stöd av FoU Södertörn, för att skapa arbetsmetoder för att personer tillhörande personkretsen ska komma ut i arbete och behålla arbetet. Metoderna som vi arbetar utifrån och som vi ska utveckla, påminner om Supported employment.

8.5 Projekt Arbetsmarknad - Nykvarns kommun

Under senvintern -09 fattade Vård o omsorgs Nämnden beslut om att starta Projekt Arbetsmarknad i kommunen. Under våren -09 anställdes en projektledare. Projektet riktar sig till gruppen unga vuxna, personer som tillhör personkretsen LSS och nyanlända.

Målsättningen med unga vuxna är att få ut dom på praktik eller i arbete, att få personerna att känna sig behövda och kom ur bidragsberoendet. Arbetet sker i nära samarbete med socialsekreterarna och företagarföreningen i kommunen.

Den andra gruppen är personer med funktionsnedsättning. En grupp som kommunen idag köper dagliga verksamhetsplatser till från andra kommuner. Uppdraget är att i samarbete med handläggare intervjuar och upplysa dem om att det finns möjlighet att kunna ha sin dagliga verksamhet i hemkommunen utifrån deras önskemål. När det gäller gruppen med personer som har funktionsnedsättning söker vi ett samarbete med andra verksamheter i kommunen samt privata företagare. Ett ex är att vi tillsammans med park och väg startar ett samarbete där vi kan integrera personerna i den befintliga kommunala verksamheten. Målsättningen är ökad livskvalitet för personerna som ingår i gruppen samt ökad delaktighet i samhället. En direkt effekt är kortare arbetsresor.

Den tredje gruppen är nyanlända. Vi ingår i ett projekt ”Matchning södertörn” som är i en uppstarts fas. Projektledare tillsammans med handläggare inventerar aktuella personers arbetslivserfarenhet, utbildning samt vad vill dom arbeta med. Fördelen med att samla allt under ett projekt är att det blir lättare att hitta samverkans former och samutnyttja kontaktnätet för fler behovsgrupper. En förutsättning för att driva projekt i denna form är att det är en liten kommun.

8.6 Metodutveckling - Nynäshamn

I Nynäshamn har vi startat två metodutvecklingsgrupper i syfte att ta tillvara och vidareutveckla den kompetens som redan finns inom organisationen samt söka ny kunskap. Det är inom områdena boende, daglig verksamhet och personlig assistans och det innebär bland annat att sprida all samlad kunskap och erfarenheter kring arbetsmetoder och hjälpmedel, kognitiva såväl som andra hjälpmedel. Grupperna har två olika inriktningar, den ena inriktar sig till mot personer med grava till måttliga funktionsnedsättningar och den andra till personer med mer lindrigare funktionsnedsättningar. Gruppens deltagare består av personalrepresentanter från varje personalgrupp inom hela funktionshinderområdet inklusive personlig assistans. Därutöver deltar även två enhetschefer och gruppen leds av en verksamhetsutvecklare med arbetsterapeutkompetens.

8.7 Socialt företagande – Värmdö kommun

Socialt företagande är en väg till meningsfull sysselsättning och arbete för personer som befinner sig långt ifrån arbetsmarknaden på grund av t ex funktionsnedsättning. Målsättningen med socialt företagande är att uppmuntra människors initiativ till egen sysselsättning genom att de själva bestämmer över sitt arbete genom att tillsammans med sina arbetskamrater besluta om vad som ska produceras och hur inkomsterna skall användas.

2006 startade enheten Socialt företagande inom Värmdö kommuns socialkontor. Idag är Socialt företagande en utförande enhet inom socialpsykiatrienheten i socialkontoret.

8.8 Ekhaga kooperativ – Värmdö kommun

I dag finns nio kooperatörer på Ekhaga. Två av dem håller på att starta ytterligare ett kooperativ på Gustavsgården där de ska arbeta med trädgårdsarbete.

En av idéerna med verksamheten är att den ska vara öppen för alla som är intresserade. Anhöriga behöver inte ringa och varsko att man ska besöka Ekhaga. Kooperatörerna är förberedda för spontana besök och har strategier för att klara av detta. Här finns cykelverkstad, en miljögrupp som bland annat håller rent runt kommunhuset och tillverkning av skyltar och fågelholkar.

En dag per vecka är det kooperativmöte. Ordförande har tillsammans med personalen gjort en dagordning, kassören har räknat kassan och sekreteraren är beredd med pennan i högsta hugg. Då diskuteras vem som har störst behov av nya verktyg, vart man ska åka på studiebesök, vad som ska hända på friskvårdsdagen och hur man ska klara av alla beställningar.

8.9 Ren Servis socialt arbetskooperativ – Värmdö kommun

Ren Servis sköter kommunhusets lunchrestaurang och gör goda smörgåsar till sammanträden i kommunhuset. Ren Servis består av åtta personer med ett lindrigt till måttligt intellektuellt funktionshinder samt autism.

Kooperatörerna ser till att alla anställda i kommunen får en trevlig rast. I matsalen är det numera alltid rent och snyggt med vikta servetter på borden och kaffeautomaterna är påfyllda tack vare kooperatörerna i Ren Servis. Kooperatörerna hittar ständigt nya arbetsuppgifter. Snart sköter de hela kommunhuset.

Det är fantastiskt att uppleva en verksamhet för personer med funktionsnedsättning på en vanlig arbetsplats. Det har medfört att människor fått insikt i vad personer med funktionsnedsättning kan göra och på samma gång har det gett kooperatörerna kontaktytor som de annars inte skulle ha haft.

8.10 Praktik och utveckling - Tyresö

Under sommaren 2009 har Tyresö dagliga verksamhet (TYDA) slagit upp portarna för en ny verksamhet vid namn ”Tyresö praktik och utveckling”. Syftet är att erbjuda personer med lindrig funktionsnedsättning daglig verksamhet enligt LSS. Vi ser att denna grupp, som står något närmare arbetsmarknaden, växer och vi erfar att flertalet av dessa personer väljer att inte ansöka om daglig verksamhet. Orsakerna till detta är flera bland annat är det många som inte identifierar sig med målgruppen personer med utvecklingsstörning och vi har inte haft alternativ nog i de traditionella verksamheterna att erbjuda en verksamhet som också kan fungera som språngbräda till andra anställningsformer.

Fem deltagare håller, tillsammans med en verksamhetshandledare, på att möblera lokalen och att planera för verksamheten. Då målet är att verksamheten så småningom ska drivas i form av socialt företag är det av största vikt att deltagarna är delaktiga i hela processen från start.

Visionen är att ”Tyresö praktik och utveckling” ska driva ett café för boende i området och i samarbete med Korpens ungdomsverksamhet kunna erbjuda näringsriktiga mellanmål för deras besökare. Till denna verksamhet ska även kopplas en ”uppdragsgrupp” som ska kunna åta sig mindre jobb åt allmänheten eller åt andra verksamheter inom kommunen. Dessa båda grupper kommer vi att försöka driva som ett eller två sociala företag.

”Tyresö praktik och utveckling” ska även vara navet för den grupp deltagare som har sin dagliga verksamhet i form av företagsplaceringar, stödet till dem ska ges enligt metoden supported employment. Företagsplaceringarna kan utifrån personliga mål vara en plats för praktik, placering enligt LSS eller med målet lönearbete. Café- respektive uppdragsgruppen kan ses som en reträttmöjlighet för personerna ute på företagen om arbetet ute periodvis blir för svårt.

8.11 Helhetssyn kring personer med Asperger syndrom - Haninge

Haninge kommun har byggt upp verksamheter för en helhetssyn kring personer med Asperger syndrom. Ett nytt kartläggningsmaterial har tagits fram där handläggare och

utförare kopplas samman utifrån individens behov. Tre nya verksamheter har byggts upp. Tanken bakom är att det krävs speciell kompetens för att ha framgång i arbetet med personer med Asperger.

Verksamheterna för målgruppen består av ett boendestödsteam som ger stöd i ordinärt boende, ett träningsboende och ett serviceboende enligt LSS.

Ålsta träningsboende är ett övergångsboende, där man bor i ca: 2 år för att sedan flytta vidare till egen lägenhet eller till bostad med särskild service. Ett alternativ som erbjuds är då Brandbergens serviceboende som är ett särskilt boende enligt LSS, för vuxna.

I alla verksamheterna ger man personligt anpassat stöd, genom att till exempel hjälpa personerna hitta strategier för att hantera sin vardag, struktureringshjälp m.m. Boendestödjarna har ett nära samarbete med resursteamets arbetsterapeut.

8.12 Momentbeskrivning för trygghet - Södertälje

Inom daglig verksamhet har personalen som arbetar med personer med autism arbetat fram ett enkelt men effektivt verktyg som de kallar för momentbeskrivning. Syftet är att brukaren ska känna trygghet i rutinen oavsett vilken personal som ger stödet. Verktyget används i det dagliga arbetet och som underlag i introduktionen av ny personal. Momentbeskrivningen är alltid kopplad till genomförandeplanen. Verktyget är till för personalen, brukaren har ett eget schema som tydliggör dagen.

Exempel 1

Datum: 070925

Aktivitet/arbetsuppgift: Bad Sydpolen

När: Fredagar kl. 9:30

Hur: Transport hämtar 9:30. Obs! Ta med badkort (blå skåpet) samt badbyxor, handduk och duschsaker. Vi byter om i handikappomklädningsrummet (kod 1623).

Kalle behöver stöd i att bli visad ett skåp där han hänger sina kläder. Han tar av och på kläderna självständigt. Kalle simmar i motionsbassängen. Som hjälpmedel att veta hur många längder han simmar så har han en burk med ”plastpluppar” i locket där varje ”plupp” motsvarar en längd. Han plockar bort en ”plupp” för varje simmad längd, när ”plupparna” är slut är han klar. Han simmar 20 längder.

Personalen simmar tillsammans med Kalle. Om Kalle ”fastnar” så kan man säga 1, 2, 3 och själv simma iväg, det blir som en startknapp. Efter simningen tycker Kalle om att gå till Äventyrsdelen, där väljer han att åka rutschbana eller bubbla.

Kalle behöver stöd när han duschar efter badet. Han behöver bli påmind att han ska tvätta kroppen, var han ska ta tvål och schampo och att han behöver hjälp med att skölja ur håret. Transport hämtar kl 10:50.

Varför/mål: Att Kalle ska få motion och bibehålla sina simkunskaper. Han tycker det är roligt att bada och det finns med i hans målsättning.

Uppföljning: 080422

Ansvarig: Stödperson

Bilaga

Frågeställningar ang personal i Bostad med särskild service	Botkyrka		Haninge		Huddinge		Nacka		Nykvarn		Nynäshamn		Salem		Södertälje		Tyresö		Värmdö	
	J	N	J	N	J	N	J	N	J	N	J	N	J	N	J	N	J	N	J	N
1. "Har <u>samtliga</u> till tillsvidaranställd personal, som ni rekryterat de senaste 12 månaderna, relevant kompetens med tanke på uppdraget?"	23	5	16	4	23	3	14		2	0	8	0	0	2	11	2	12	1	4	0
2. "Har merparten av personal stannat kvar i personalgruppen de senaste 12 månaderna?"	27	1	19	1	24	2	12	2	2	0	8	0	2	0	13	1	12	1	4	0
3. "Har enhetschefen eller motsvarande varit densamma under de senaste 12 månaderna?"	7	21	13	7	23	3	14		1	1	8	0	2	0	6	8	13	0	3	1
4. "Har <u>samtliga</u> tillsvidareanställd personal deltagit i någon form av kompetensutveckling under de senaste 12 månaderna?"	21	7	20		23	3	13	1	2	0	8	0	2	0	14		13	0	4	0

Frågeställningar verksamhet Bostad LSS	Botkyrka		Haninge		Huddinge		Nacka		Nykvarn		Nynäshamn		Salem		Södertälje		Tyresö		Värmdö	
	J	N	J	N	J	N	J	N	J	N	J	N	J	N	J	N	J	N	J	N
5. "Har alla personer/brukare en fullvärdig lägenhet?"	22	6	15	5	21	5	13	1	1	1	8	0	0	2	14	0	9	4	4	0
6. "Erbjuds alla som önskar en individuellt anpassad, aktivitet utanför bostaden varje vecka?"	24	4	15	5	24	2	14	0	2	0	8	0	2	0	13	1	11	2	1	3
7. "Får den som vill äta sin mat i avskildhet till exempel i den egna lägenheten?"	26	2	20		26		14	0	1	1	8	0	2	0	14	0	13		4	0
8. "Får den som vill påverka sin kost/mathållning?"	24	4	18	2	26		13	1	1	1	8	0	2	0	14	0	10	3	4	0
9. "För den som vill delta i en semesteraktivitet i enlighet med eget önskemål?"	18	10	16	4	25	1	13	1	2		7	1	2	0	11	3	13		4	0
10. "Kan ni erbjuda <u>samtliga</u> en boendemiljö fri från våld?"	21	7	12	8	19	7	11	3	1	1	8		2	0	9	5	11	2	4	0
11. "Upplever ni som personal att <u>samtliga</u> har en boendemiljö fri från hot och trakasserier?"	17	11	8	12	19	7	10	4	1	1	4	4	2	0	5	9	11	2	4	0
12. "Finns det en välkänd och förankrad strategi för hur ni personal ska hantera situationer med hot och våld i verksamheten?"	22	6	15	5	19	7	14	0	2	0	7	1	0	2	11	3	13	0	4	0
13. "Upprättas genomförandeplanen i samverkan med berörd person/företrädare?"	22	6	11	9	24	2	14	0	2	0	8		2	0	14	0	13	0	4	0
14. "Har samtliga genomförandeplaner följts upp under de senaste 12 månaderna?"	22	6	13	7	23	3	13	1	2	0	6	2	0	2	12	2	13	0	1	3

Frågeställningar ang personal i Daglig verksamhet	Botkyrka		Haninge		Huddinge		Nacka		Nykvarn		Nynäshamn		Salem		Södertälje		Tyresö		Värmdö	
	J	N	J	N	J	N	J	N	J	N	J	N	J	N	J	N	J	N	J	N
1. "Har ni under året rekryterat personal som saknar erfarenhet av arbete med målgruppen?"	9	0	20	3	19	0	4	0	2	0	3	1	1	0	15	5	8	2	5	0
2. "Har enhetschefen eller motsvarande varit densamma under de senaste 12 månaderna?"	9	0	12	11	19	0	3	1	1	1	4	0	1	0	15	5	10	0	5	0
3. "Har <u>samtliga</u> tillsvidareanställd personal deltagit i någon form av kompetensutveckling under de senaste 12 månaderna?"	8	1	21	2	18	1	4	0	2	0	4	0	1	0	20	0	9	1	5	0

Frågeställningar verksamhet Daglig verksamhet	Botkyrka		Haninge		Huddinge		Nacka		Nykvarn		Nynäshamn		Salem		Södertälje		Tyresö		Värmdö	
	J	N	J	N	J	N	J	N	J	N	J	N	J	N	J	N	J	N	J	N
4. Finns möjlighet, för de deltagare som vill, att arbeta under hela sommaren?	0	9	19	4	19	0	4	0	0	2	2	2	1	0	12	7	5	5	5	1
5. Får de som kan och vill möjligheten att pröva/byta arbetsplats?	8	1	17	5	19	0	4	0	2	0	4	0	1	0	19	1	9	1	6	0
6. "Finns det former för deltagare som vill vara med och utveckla/påverka gruppens arbete/arbetsmiljö?"	8	1	16	7	19	0	3	1	0	2	3	1	1	0	15	4	5	5	6	0
7. "Har ni i gruppen eller i kommunens övriga dagliga verksamhet kontakter med den öppna arbetsmarknaden?"	8	1	18	5	19	0	4	0	2	0	4	0	1	0	16	4	4	6	6	0
8. Bedömer ni att det finns deltagare som skulle kunna gå från daglig verksamhet till andra anställningsformer inom den öppna arbetsmarknaden?"	4	5	6	17	9	10	2	2	0	2	1	3	1	0	6	14	3	7	3	3
9. "Kan ni erbjuda <u>samtliga</u> deltagare i gruppen en arbetsmiljö fri från våld?"	3	6	15	8	14	5	3	1	1	1	4	0	0	1	11	9	8	2	5	1
10. "Upplever ni som personal att <u>samtliga</u> deltagare har en arbetsmiljö fri från hot och trakasserier?"	5	4	12	11	9	10	2	2	1	1	2	2	0	1	12	8	8	2	4	2
11. "Finns en välkänd och förankrad strategi för hur ni personal ska hantera hot och våld i verksamheten?"	5	4	21	2	16	3	4	0	2	0	3	1	1	0	14	5	2	8	4	2
12. "Upprättas genomförandeplanen i samverkan med berörd person/företrädare?"	9	0	14	9	19	0	4	0	2	0	4	0	1	0	20	0	10	0	6	0
13. "Har <u>samtliga</u> genomförande planer följts upp eller upprättats under de senaste 12 månaderna?"	8	1	15	0	15	4	4	0	2	0	3	1	1	0	16	3	6	4	0	6

Södertälje: På fråga 4, 6,10 och 13 saknas ett svar vilket innebär att den sammanlagda summan blir 19 i stället för 20.

Redovisning av alla svar, handläggningstider

Utredningstid, **medel** och **median**

Verkställighetstid

Total väntetid

	P ass	Leds	KP	Avlösare	P ass	Leds	KP	Avlösare	P ass	Leds	KP	Avlösare	
Botkyrka	48	49	74	57	11	34	68	18	59	83	142	75	Botkyrka
	18	26	58	61	4	17	42	15	35	55	129	65	
Haninge	15	11	12	21	1	8	13	15	16	20	25	35	Haninge
	3	0	0	1	0	0	0	0	3	7	6	12	
Huddinge	20	16	27	12	4	20	48	13	20	35	64	25	Huddinge
	7	6	1	2	1	12	19	4	9	20	31	16	
Nacka	48	34	94	35	18	36	20	25	60	44	89	39	Nacka
	34	28	39	28	4	5	8	9	38	11	31	33	
Nykvarn	0	52	32	63	0	0	42	21	0	52	72	84	Nykvarn
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Nynäshamn	39	30	31	17	24	12	24	21	63	41	55	39	Nynäshamn
	20	27	26	20	10	4	10	20	30	43	42	32	
Salem	13	38	23	1	0	0	37	31	13	38	58	32	Salem
	11	30	22	1			27	31	11	30	35	32	
Södertälje	59	33	56	65			80				118		Södertälje
	29	20	55	70			62				182		
Tyresö	43	19	13	0	33	16	26	0	63	36	31	0	Tyresö
	0	9	5	0	22	15	21	0	63	20	21	0	
Värmdö	15	22	58	34	19	17	95	21	33	39	153	56	Värmdö
	11	8	25	14	2	10	63	10	20	30	195	45	

* Tiden det tar att gör en utredning. Alla klarar att göra en utredning inom 3 månader.

* Alla har inte rutin att få in datum från verkställigheten.

* Kontaktpersoner sticker ut